

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ NA hARDTEISTIMÉIREACHTA, 2011

MATAMAITIC – GNÁTHLEIBHÉAL

PÁIPÉAR 1 (300 marc)

DÉ hAOINE, 10 MEITHEAMH – TRÁTHNÓNA, 2:00 go dtí 4:30

Freagair **SÉ CHEIST** (50 marc an ceann).

RABHADH: Caillfear marcanna mura dtaispeántar go soiléir an obair riachtanach go léir.

Ba chóir na haonaid tomhais chuí a lua sna freagraí nuair is ábhartha iad.

---

1. (a) Déanann Aoife agus Brian duaischiste a roinnt eatarthu sa chóimheas 4 : 3. Faigheann Aoife €56.
- (i) Faigh méid iomlán an duaischiste.
  - (ii) Cé mhéad a fhaigheann Brian?
- (b) Is é £231 steirling an costas atá ar thrí oíche a chaitheamh in óstán i Sasana.
- (i) Faigh an costas sin ina euro, agus tú ag glacadh le €1 = £0.88 steirling.
  - (ii) Tá an costas sin 5% níos mó ná mar a bhí bliain ó shin. Faigh an costas, ina euro, bliain ó shin.
- (c) Tá an luasmhéadar i gcarr lochtach. Nuair atá an carr ag gabháil ar luas beacht 57 km/h, taispeántar 60 km/h ar an luasmhéadar.
- (i) Ríomh an earráid faoin gcéad, ceart go dtí ionad deachúlach amháin.
  - (ii) Má bhíonn an earráid faoin gcéad chéanna ann i gcás gach aon luas, cén luas beacht a bheidh faoin gcarr nuair a thaispeánann an luasmhéadar 110 km/h?
Bíodh do fhreagra ceart go dtí ionad deachúlach amháin.
  - (iii) Ní heol don tiománaí go bhfuil locht ann. Measann sé go sroichfeadh sé a cheann scríbe i gceithre huair an chloig má ghabhann sé ar mheánluas 80 km/h, mar a thaispeánann an luasmhéadar.
Cé mhéad ama go beacht, ceart go dtí an nóiméad is gaire, a thógfaidh sé air a cheann scríbe a bhaint amach?
2. (a) Agus tú ag glacadh le $3a(x + 5) = 114$, faigh luach x nuair $a = 4$.
- (b) (i) Faigh A , tacar réitigh $3x - 5 < 7$, $x \in \mathbb{Z}$.
- (ii) Faigh B , tacar réitigh $\frac{-2 - 3x}{4} \leq 1$, $x \in \mathbb{Z}$.
- (iii) Liostaigh baill $A \cap B$.
- (c) Bíodh $f(x) = x^3 - 2x^2 + cx + d$.
- (i) Agus tú ag glacadh le $f(0) = 6$, faigh luach d .
  - (ii) Agus tú ag glacadh le $f(3) = 0$, faigh luach c .
  - (iii) Uaidh sin, réitigh an chothromóid $f(x) = 0$.

3. (a) Iolraigh $(3x - 1)(2x^2 + 5x - 4)$ agus simpligh do fhreagra.

(b) (i) Réitigh le haghaidh x agus y

$$2x = 13 + 3y$$

$$\frac{x}{2} = \frac{2 - y}{5}.$$

(ii) Uaidh sin, faigh luach $4(x - y^2)$.

(c) (i) Réitigh le haghaidh x

$$\frac{x-1}{x} + \frac{x}{x+1} = \frac{1}{2}, \quad x \neq 0, \quad x \neq -1.$$

(ii) Fíoraigh **ceann amháin** de na réitigh a fuair tú.

4. (a) Bíodh $u = 1 + 2i$, áit a bhfuil $i^2 = -1$.
Breac iad seo ar léaráid Argand:

(i) u

(ii) $u - 3$.

(b) Bíodh $z = 2 + 3i$.

(i) Faigh z^2 san fhoirm $x + yi$, áit a bhfuil $x, y \in \mathbb{R}$.

(ii) Taispeáin go bhfuil $z^2 = 4z - 13$.

(iii) Taispeáin go bhfuil $\bar{z}^2 + 13 = 4\bar{z}$, áit arb é $\bar{z}$ comhchuingeach coimpléascach z .

(c) (i) Sloinn $\frac{4 + 2i}{3 - i}$ san fhoirm $x + yi$, áit a bhfuil $x, y \in \mathbb{R}$.

(ii) Uaidh sin, nó ar mhodh eile, faigh na réaduimhreacha k agus t a fhágann go bhfuil

$$\left| \frac{4 + 2i}{3 - i} \right| (k + 5i) = \frac{1}{\sqrt{2}} (7 + (t - 1)i).$$

5. (a) Is é 5 an chéad téarma de sheicheamh iolraíoch agus is é 2 an comhiolraitheoir. Faigh na chéad cheithre théarma den seicheamh.

(b) Is iad na chéad trí théarma de shraith chomhbhreise ná $7 + 4 + 1 + \dots$.

(i) Faigh d , an chomhbhreis.

(ii) Faigh T_{15} , an cúigiú téarma dhéag den tsraith.

(iii) Faigh S_{15} , suim na chéad chúig théarma dhéag den tsraith.

(c) Is iad na chéad trí théarma de sheicheamh iolraíoch ná

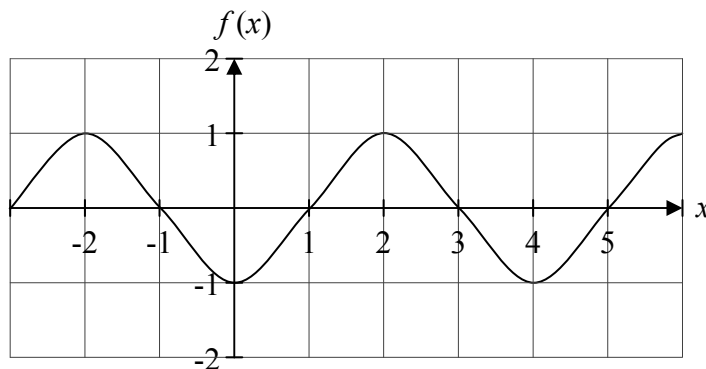
$$h - 1, \quad 2h \quad \text{agus} \quad 5h + 3,$$

áit ar réaduimhir h atá níos mó ná 1.

(i) Faigh luach h .

(ii) Is é 486 an k ú téarma den seicheamh. Faigh k .

6. (a) Feidhm pheiriadach is ea $f : x \rightarrow f(x)$ atá sainithe le haghaidh $x \in \mathbb{R}$. Cuireann an léaráid an peiriad in iúl.

(i) Scríobh síos peiriad agus raon na feidhme.

(ii) Faigh $f(71)$.

(b) (i) Dífreáil $(4x - 1)(3 - 2x^2)$ i leith x agus simpligh do fhreagra.

(ii) Agus tú ag glacadh le $y = \frac{1}{x^2 - 3x}$, $x \neq 3$, faigh an raon luachanna ar x

a fhágann go bhfuil $\frac{dy}{dx} < 0$.

(c) Bíodh $f(x) = 2x + \frac{1}{x}$, áit a bhfuil $x \in \mathbb{R}$ agus $x \neq 0$.

(i) Faigh cothromóid an tadhlaí leis an gcuar $y = f(x)$ ag an bpointe $P(1, 3)$.

(ii) Pointe eile ar an gcuar $y = f(x)$ is ea Q , sa chaoi go bhfuil an tadhlaí ag Q comhthreomhar leis an tadhlaí ag P . Faigh comhordanáidí Q .

7. (a) Dífreáil $x^3 - 7x^2 + 6x$ i leith x .

(b) (i) Dífreáil $\frac{3x+1}{x-2}$ i leith x .

Scríobh do fhreagra san fhoirm $\frac{k}{(x-2)^n}$, áit a bhfuil $k, n \in \mathbb{Z}$.

(ii) Agus tú ag glacadh le $y = (x^2 - 2x - 9)^4$, faigh luach $\frac{dy}{dx}$, nuair $x = -2$.

(c) Déantar liathróid a rolladh ina líne dhíreach feadh dromchla. Is é an fad slí, s méadar, a ghabhann an liathróid ná

$$s = 18t - 2t^2$$

áit arb é t an t-am ina shoicindí ón meandar a thosaíonn an liathróid ag gluaiseacht.

(i) Faigh luas na liathróide tar éis 3 shoicind.

(ii) Cén fad slí a bheidh an liathróid ón bpointe tosaithe nuair a thiocfaidh sí chun fois?

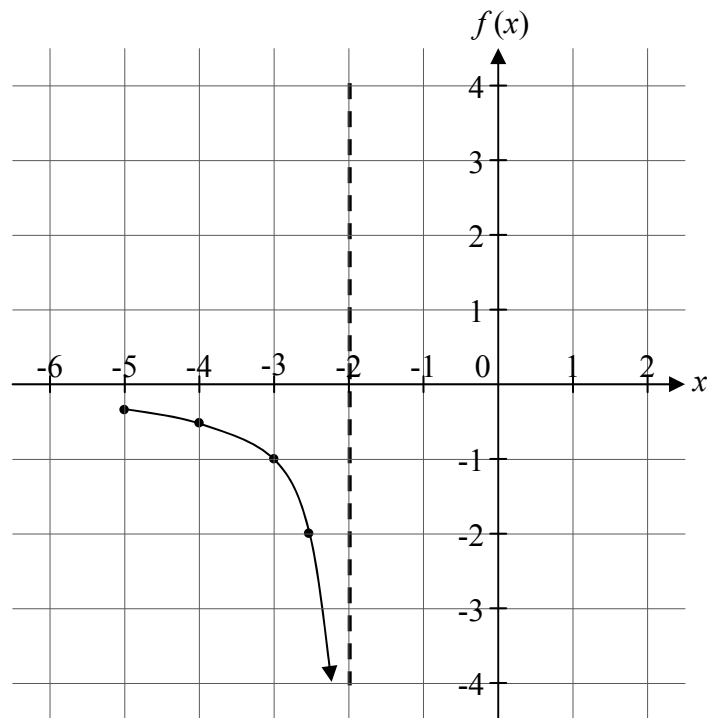
(iii) Taispeáin go dtagann moilliú, ar ráta tairiseach, ar luas na liathróide agus í ag gluaiseacht.

8. Biodh $f(x) = \frac{1}{x+2}$, áit a bhfuil $x \in \mathbb{R}$ agus $x \neq -2$.

(i) Déan cóip den tábla a leanas agus comhlánaigh é:

x	-5	-4	-3	-2.5	-1.5	-1	0	1
$f(x)$		-0.5	-1	-2				

(ii) Taispeánann an léaráid cuid de ghraf na feidhme f .
Déan cóip den ghraf de agus comhlánaigh é ó $x = -5$ go dtí $x = 1$.

(iii) Ar an léaráid chéanna, tarraing graf na feidhme $g(x) = x + 2$ san fhearann $-5 \leq x \leq 1$, áit a bhfuil $x \in \mathbb{R}$.

(iv) Bain úsáid as do chuid graf chun meastachán a dhéanamh ar raon na luachanna ar x a fhágann go bhfuil $f(x) \leq g(x)$.

(v) Cruthaigh nach bhfuil pointí casaidh ar an gcuair $y = f(x)$.

Leathanach Bán

Leathanach Bán